

Utbildningsutvärdering med extern bedömning
vid Göteborgs universitet

Dnr GU 2023/2272

Bedömarutlåtande för forskarutbildning i pedagogik vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

2024-04-08

Kort bakgrund

Bedömargruppen (se nedan) har haft i uppdrag att utifrån universitetets kriterier för utbildningsutvärdering enligt policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling utvärdera forskarutbildning i pedagogik

Den 25 januari 2024 genomfördes ett upptaktsmöte. Inför upptaktsmötet lämnade fakulteten och institutionen ett antal dokument till bedömargruppen (bilaga 1). Platsbesöket genomfördes den 29 februari – 1 mars (program för platsbesök, se bilaga 2). Bedömargruppen har därefter med utgångspunkt i underlag och platsbesöksintervjuer gemensamt utarbetat sitt bedömarutlåtande.

Följande personer har ingått i bedömargruppen

- Sten Ludvigsen, professor, Universitet i Oslo (ordförande/sammankallande)
- Anna Stensson, chef för kvalitet och utveckling, Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen, Borås stad
- Daniel Sundberg, professor, Linnéuniversitetet
- Lotta Dellve, professor, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs universitet
- Erica Aldenius, doktorand, Stockholms universitet

Intervjuer av bedömargruppen (se bilaga 2 för förteckning över intervjuade)

Datum: 29 feb - 1 mars 2024

Plats: konf.rum A1 136, Hus A, plan 1, fakultetskansliet, Västra hamngatan 25

Bedömargruppens uppdrag:

”Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet (dnr GU 2022/2839) beskriver utgångspunkter och processer för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildningen vid Göteborgs universitet. Detta dokument beskriver hur Utbildningsvetenskapliga fakulteten och dess institutioner genomför utbildningsutvärdering med extern bedömning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Dokumentet syftar till att vägleda alla aktörer inblandade i utvärderingsprocessen. Dokumentet är en lokalt anpassad version av de universitetsgemensamma stöddokumenterna Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå med extern bedömning och Vägledning för utbildningsutvärdering på forskarnivå med extern bedömning”.

Bedömargruppens utvärderingskriterier och utlåtande

Bedömargruppens övergripande uppdrag är att granska utbildningens akademiska och pedagogiska kvalitet samt dess relevans för student/doktorand och samhälle. Bedömargruppen har att ta ställning till hur väl utbildningen svarar mot följande kriterier (dnr GU 2022/2839):

1. att de faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål
2. att undervisningen sätter studenternas/doktorandernas lärande i centrum
3. att undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

4. att lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll
5. att utbildningen är relevant för studenternas/doktorandernas och samhällets behov
6. att studenterna/doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen
7. att en för alla studenter/doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger
8. att kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

På forskarnivå tillkommer att:

- Doktorander har tillgång till en aktiv forskningsmiljö
- Doktorander får möjlighet att samverka med forskare nationellt och internationellt

Utifrån formella styrande dokument, utvärderingar, enkätundersökningar, individuella studieplaner och övrig dokumentation som gruppen har fått tillgång till har vi tolkat vårt uppdrag utifrån vissa premisser och teman. Mängden av sådana styrande dokument kan anses vara delvis mycket hög. Det bör övervägas att välja de mest centrala dokumenten och texterna som ger bäst kunskap om forskarutbildningen.

Premisser

- Forskning är en mycket specialiserad verksamhet där avgränsning och val av lämpliganalysenhet är viktigt.
- Forskning ska bidra till kollektiv kunskapsproduktion baserad på vetenskapliga metoder.
- Vertikala och horisontala organiserade kunskapsområden: Olika typer av kunskapsackumulering.
- Forskningsmiljöernas robusthet och grad av insyn i forskningsfält/kunskapsområden.
- Modeller för forskarutbildning och forskning - betoningen av förhållandet mellan stöd av den individuella doktoranden och en mer kollektiv utgångspunkt (vilka är de mest avgörande premisserna).
- Framsteg och organisering av doktorandutbildning och dess innehåll - kvalitet och relevans.
- Doktorandutbildning som insyn i vetenskapliga diskurser - gradvis insyn - på väg mot expertis och självständighet samt bidrag till samhällsutvecklingen.

Några viktiga teman/dimensioner är:

- Bredd - djup i doktorandutbildning (kurser, forskningsmiljö, handledning, nätverk etc.)
- Möjliga utbildningsförlopp - val och begränsningar av ämnen
- Typer av uppföljning och handledning/åtgärder
- Rekrytering och den första fasen av förloppet - hur forskningsprojekt (individuellt/kollektivt) etableras (grad av överlapp med forskningsmiljöns projekt).

Dessa premisser och teman låg till grund för våra frågor och samtal med handledare, lärare, doktorand alumner, institutionsledning, studierektorer, doktorander och fakultetsledning och institutionsledning. Dessa fördelades på fyra olika intervju- och samtalsgrupper. Intervjuerna varade i ca 45-75 minuter.

Allmänt

Forskarutbildningen vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten (UF) fungerar överlag väl. Formella strukturer (regler, rutiner och riktlinjer) på fakultets- och institutionsnivå har utvecklats och kultiverats under en längre tid och de inblandade följer dem. Detta inkluderar individuella studieplaner och uppföljningssamtal med doktoranderna. Doktoranderna framhäver huvudsakligen att de ingår i en produktiv och inkluderande forskningsmiljö. Dock finns det också en del doktorander som inte är integrerade i en forskningsmiljö och som främst är anknutna till UF och institutionens verksamhet i sitt samarbete med sina handledare. Om detta kan ses som ett problem beror på kunskapsområdets karaktär (ackumulativ premiss). Både tidigare doktorander och nuvarande doktorander framhäver att stora delar av verksamheten fungerar mycket bra. I de flesta forskningsmiljöer kopplas akademiska och sociala aktiviteter samman och man deltar tillsammans i nationella och internationella seminarier, nätverk och konferenser. Tillgången till senior expertis verkar vara mycket god för de flesta doktorander. I vissa fall kan doktorander uppfatta det som problematiskt att handledare finns vid olika institutioner och i olika forskningsmiljöer.

Det område som inte är lika välutvecklat är arbetet med doktorander som arbetar på 50%. Våra observationer i dokumentation och samtal visar att UF bör bygga upp en mer systematisk uppföljning av arbetsgivaren och doktoranderna själva. Detta skulle kunna förbättra både förväntansstrukturen och de kurser och seminarier som dessa doktorander kan ha särskilda behov av. Detta gäller också många av de internationella doktoranderna (se vidare andra punkter om detta tema nedan).

De faktiska studieresultaten motsvarar lärandemål och högskoleförordningens examensmål

Bedömning: UF uppfyller villkoren för hög måloppfyllelse för detta kriterium.

Vi undersökte statistik avseende genomströmning för doktorander vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten (UF), det vill säga hur många år och månader kandidaterna i genomsnitt använder för att slutföra sin doktorsexamen. Jämfört med en genomsnittlig tid på cirka 4-4,5 år, både nationellt och jämfört med andra fakulteter vid UGOT, producerar UF enligt förväntningarna. Det finns naturligtvis några få kandidater som tar längre tid, men i huvudsak motsvarar "doktorandproduktionen" lärandemål och formella examensmål. Kriterierna vi använder här är relaterade till doktorander.

Undervisningen sätter doktorandernas lärande i centrum

Bedömning: Utifrån dokumentationen och intervjuerna kan bedömargruppen inte ge ett direkt svar på detta (se premisser och tema). Dock vill vi betona dels att villkor och rutiner avseende handledning tydligt sätter studenten i centrum, dels att UF har ett rikt och varierat utbud av kurser och andra aktiviteter som ger doktoranderna goda utvecklingsmöjligheter. Detta kriterium är tvetydigt i sin utformning.

Forskarutbildningen kommer i princip alltid att balansera mellan insikter inom kunskapsområden och doktorandernas utveckling som forskare. UF erbjuder ett brett och varierat utbud av kurser och seminarier för doktoranderna. Dessa kurser och seminarier täcker en bredd inom relevanta pedagogiska områden. I intervjuerna med doktoranderna ifrågasätts omfattningen och relevansen av de obligatoriska kurserna och när valbara kurser erbjuds. Bedömningsgruppen inser att inte varje doktorand kan få skraddarsydda kurser, men samtidigt vill vi betona att UF och institutionerna bör genomföra en systematisk översyn av forskarutbildningsprogrammets struktur och innehåll för att kunna göra mer flexibla anpassningar för de doktorander som är en del av programmet. Det är speciellt svårt för doktorander som har en plan för åtta år och gör huvuddelen på distans. Programmet har

utvecklats under en lång tid och speglar UF:s historia, men frågan är hur väl det är anpassat till framtidens forskningsutmaningar med avseende på kvalitet och relevans. En utmaning är att ämnet ligger på två institutioner som också har olika ekonomiska förutsättningar. Gemensamma introduktionskurser får viss kritik. Det är svårt att förstå hur de olika forskarutbildningsämnena skiljer sig åt - och förmedla detta.

Forskarutbildningskurserna är många och det tycks finnas potential för strategisk styrning/planering avseende utbudet, progressionen, växlande av kursledare eller breddande av perspektiv i kvalitetsutvecklingen. En del doktorander som rekryterats från avancerad nivå i samma ämne och lärosäte, uppfattar en svag progression i kurserna från avancerad till forskarnivå.

Mer tydligt individualiserat fokus med doktorandens lärande i centrum är praxis kring villkor och rutiner avseende handledning. Det förefaller finnas goda möjligheter att göra egna val av inriktning och innehåll i avhandlingen samt avseende handledning och handledare. Utmaningarna beskrevs i intervjuerna vara att stödja doktorander i en balansering av den höga graden av självständighet med doktoranders höga ambitioner och att nå erforderlig progression i avhandlingsarbetet.

Forskarutbildning som sker på distans är en utmaning avseende handledning, att komma in i och vara del av en forskningsmiljö och ta del av information och socialisering vid institutionen. De kan delta på personalmöten i hybrid form och vid vissa seminarier. Övrig kontakt sker via handledning och egna initiativ. Enligt kunskap om fungerande distansarbeten behövs dock intensifierad/särskilt uppmärksam kommunikation. Vi föreslår därför att UF i sitt strategiska ledningsarbete utvecklar forum för hybrid kommunikation.

Socialisering kan också vara svårare för samverkansdoktorander som inte alltid är del av miljön. Men frågan rör fler då det efter pandemin varit mer utmaningar att integrera doktorander i forskningsområden. En del doktorander som huvudsakligen bedriver forskarstudier på distans beskriver svårigheter att komma in i forskningsmiljöernas verksamhet. Det mentorsprogram som har tillskapats uppfattas inte användas genomgående och kontinuerligt, vissa doktorander kände inte till detta program. Här finns det dock möjligheter att behandla och hantera till exempel språkbruksfrågan och kulturkrockar i olikartade förväntningar som kan förekomma i utbildningen.

Flera av doktoranderna uppfattar de obligatoriska kurserna som en stressfaktor för studierna. Sådana synpunkter behöver förstås mot vad doktorander kan uppfatta som det viktigaste med forskarutbildningen, att producera en avhandling av hög internationellt vetenskaplig kvalitet. Från ett ämnesperspektiv är detta naturligtvis en målsättning, men samtidigt finns det flera mål och syften som ett sådant synsätt behöver balanseras mot. Forskarutbildningen ska också ge en bred bildning och deltagande i ämnesområdets olika inriktningar, diskussioner, perspektiv och frågeställningar. Forskarutbildningen har också en relativt stor andel doktorander som är nära kopplade till professionsutveckling genom olika forskarskolor. Här fyller forskarutbildningen delvis andra funktioner, där kunskapsbidragen till omgivande samhälle och doktorandens professionella utveckling utgör incitament för utbildningen. Bedömargruppen erfar att här kan föreligga oklara förväntningar om vad ansvariga för forskarutbildningen ser på olika syften liksom hur det återspeglas i kursverksamheten.

Undervisningens innehåll och form vilar på vetenskaplig och/eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet

Bedömning: Vid detta kriterium uppfyller UF mycket väl villkoren för hög kvalitet på forskarutbildningen.

UF har en mycket väl kvalificerad personal av vetenskapliga medarbetare på professors-, docent- och lektorsnivå. De har sammanlagt lång erfarenhet av forskarutbildning och samarbetar också väl mellan erfarna och mindre erfarna medarbetare. Om man ska lyfta fram en möjlig förbättring skulle det vara en mer systematisk genomgång av ett urval av kurser som ges per år för att gradvis förbättra dem. Detta skulle kunna genomföras genom peer-review mekanismer med en rimlig resursinsats.

Lärarna har aktuell och adekvat ämnesmässig, högskolepedagogisk och ämnesdidaktisk kompetens samt att antalet lärare står i proportion till utbildningens omfattning och innehåll

Bedömning: Vad gäller detta kriterium uppfyller UF villkoren för hög kvalitet på forskarutbildningen på ett mycket bra sätt. Hög måloppfyllelse.

Forskarutbildningen är försedd med aktiva forskare som undervisar och håller seminarier på de två institutionerna och regelbundet publicerar inom sina kunskapsområden. Sammantaget utgör detta en mycket väl fungerande forskningsmiljö både nationellt och internationellt. Kapaciteten för verksamheten är rimlig med tanke på övriga arbetsuppgifter.

UF har en bred och relevant doktorandutbildning som ger kompetens och kunskap som är efterfrågad både av doktoranderna själva och samhället i stort. Forskningen som bedrivs vid UF har starka traditioner och miljöer som ger doktoranderna möjlighet att snabbt komma in i arbetet, men det kan samtidigt begränsa möjligheten till egna val, till exempel när det gäller metodval. Det finns också en utarbetad policy för att återkoppla till handledare frågor ur doktorandperspektiv och doktoranden har möjlighet att byta handledare om så önskas. När det gäller hållbarhet och samhällsrelevans kan UF möjligen göra mer. Det finns behov av andra finansieringsformer för doktorandstudier och möjlighet till samarbete med externa aktörer såsom skolor och kommuner för att kunna bidra till forskning utifrån aktuella samhällsbehov. Det finns också en viss spänning mellan behovet av självständighet för doktorander och de strategiska verktyg som finns för att styra deras bildningsresa. Det är viktigt att balansera dessa aspekter för att säkerställa både akademisk frihet och samhällsrelevans i forskarutbildningen.

Enskilt och inom forskningsmiljöerna finns hög kompetens bland handledare och kursansvariga. Bedömargruppen erfar dock att det kan finnas skäl att arbeta med de innehållsliga frågorna om forskarutbildningen i sin helhet i termer av koherens och progression inom utbildningens olika delar. Samtidigt behöver ett sådant arbete balanseras mot en individuell valfrihet när det gäller kurser - självständighetsfrågan lyfts av handledare och lärare som angelägen.

Doktoranderna har inflytande i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen

Bedömning: På detta kriterium uppfyller UF i huvudsak kraven för hög kvalitet i forskarutbildningen, men det finns även några brister som påpekas.

Den första delen av doktorandförloppet börjar med utnämningen av handledare. Denna process innebär en interaktion mellan behov och kompetenser och där doktorandens önskemål kan göras transparenta. Möjliga åtgärder: Upprätta/Klargöra policy för utnämning av handledare.

Doktoranderna vid UF har inflytande i planeringen, genomförandet och uppföljningen av utbildningen genom systemet med individuella studieplaner och deras representation i kommittéer och styrorgan. Det finns också regelbunden utvärdering av kurserna, men brister i uppföljningen har identifierats på grund av bristande svar från doktoranderna i enkäterna. I intervjuerna framkommer det att doktoranderna upplever systemet för forskarutbildning som komplext och önskar ökad transparens. Detta pekar på ett mer övergripande problemområde kring modell för progression i utbildningen.

Doktoranderna anser också att tilldelningen av handledare sker i dialog där de har inflytande tillsammans med studierektor. Det är i hög grad forskningsplanen som styr vilka handledare som kan komma i fråga där doktoranden har sista ordet. Det uttrycks dock vara en känslig fråga om handledarbyte. Studierektor arbetar efter särskilda rutiner för att hantera frågorna på ett som gör att doktorander inte blir lidande.

ISP används som ett pedagogiskt verktyg för doktorandens planering och det finns ett seminariesystem med kontrollstationer som fungerar väl för kvalitetssäkring och hållpunkter i doktorandens forskarutbildning. Det lyfts dock fram som ett dilemma att doktoranderna inte känner att de hinner vara så aktiva i forskningsmiljön som de kanske velat/behövt eller förväntas vara då de upplever en tidspress att arbeta med avhandlingen i första hand och att deltagandet i forskningsmiljön inte alltid uppfattas bidra direkt till detta.

När det gäller uppföljningen inkluderas frågor om hantering av stress, den hierarkiska akademiska världen, prestation och förväntningar, samt karriärvägledning. Doktoranderna har upplevt brist på karriärvägledning och utvecklingsstöd, och det saknas program för mentorskap och några minns inte om de haft eller erbjudits utvecklingssamtal. Internationella nätverk och kontakter har varit värdefulla för fortsatt karriär, men utmaningar som bristande ekonomi och ändrad resepolicy kan minska möjligheterna att meritera sig genom undervisning. Här föreligger ett utvecklingsområde att ge en god introduktion till doktoranders institutionstjänstgöring och undervisning. Liksom att doktoranderna successivt under utbildningen ges vägledning till olika möjligheter i den fortsatta karriären. Karriärsplaneringssamtal tycks saknas.

För alla doktorander tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö föreligger

Bedömning: UF har i stor utsträckning uppnått målet om en tillgänglig och ändamålsenlig studie- och lärmiljö för alla doktorander.

UF har utvecklat mycket goda forskningsmiljöer och grupper, samt tilldelat strategiska medel för att stärka det forskningsstrategiska arbetet. Detta ger doktoranderna tillgång till produktiva aktiviteter i en inkluderande studie- och lärmiljö, både i form av formella kurser och mer informella seminarier och nätverksaktiviteter. Det finns dock en fråga om bredden i forskningsmiljöerna, och om den är för stor med hänsyn till doktorandernas olika forskningsteman.

Valbara kurser tillkommer i regel på initiativ från enskilda lärare i forskarutbildningen och många har återkommande getts under en lång tid. Bedömargruppen erfar dock att det aktuella kursutbudet sällan diskuteras och gemensamt planeras och att det på olika sätt uppkommit viss tyngdpunkt på forskningsmetoder.

Kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen genomförs

Bedömning: När det gäller kontinuerlig uppföljning och utveckling av utbildningen har UF en medelgrad/vissa brister av måluppfyllelse.

I styrdokument och annan dokumentation beskrivs forskarutbildningen och dess organisering. De formella aspekterna som kurser, seminarier, uppföljningsprocedurer, forskningsmiljöer och strategiska satsningar beskrivs på ett mycket bra sätt. Det som inte är lika tydligt beskrivet är hur det formella systemet möter doktoranderna i deras arbete - det vill säga den sociala praxis som formas över tid. Sådana praxis skapas genom flexibilitet, samtal och ömsesidig anpassning över korta och långa tidsperioder. Det formella ramverket lägger grunden, medan forskarutbildningen till stor del formar sig i kopplingen mellan det formella och informella (icke formaliserade). Kommunikationen med distansdoktoranderna sker i hög grad genom handledare, seminarier, personalmöten och genom forskningsmiljöerna.

På forskarnivå tillkommer att:

- ***Doktoranderna har tillgång till en aktiv forskningsmiljö - se de åtta kriterierna (vi har här en integrerad beskrivning och argumentation).***
- ***Doktoranderna ges möjlighet att samarbeta med forskare nationellt och internationellt.***

Bedömning: Här har UF från medel till hög måluppfyllelse.

De stimulansbidragen (30 000 SEK) som ges doktoranderna ger hög grad av flexibilitet avseende möjliga externa seminarier och konferenser nationellt och internationellt. Alla kan delta i ett till två "evenemang" per år. Och de som är en del av robusta forskningsmiljöer har extra goda möjligheter att delta i internationellt samarbete. Dessa kan troligtvis delta i flera nationella och internationella konferenser och workshops. Att det finns viss variation i doktorandernas möjligheter är rimligt. Detta beror på det forskningsområde och den forskningsmiljö man tillhör. Det finns även regleringar för vilka typer av internationella samarbeten som är förenliga med hållbarhetsmål.

Sammanfattning och rekommendationer

Forskarutbildningen i pedagogik rymmer en avsevärd bredd och dynamik till form och innehåll. Det är en styrka och tillgång att flera olika inriktningar och forskningsmiljöer samverkar kring utbildningen. Men det kan också förstärka behovet av det gemensamma arbetet med att utveckla en profil som tydliggör huvudsaklig inriktning, gemensam kunskapsbas och progression. Givet variationen av bakgrunder, kompetensprofiler och ambitioner hos doktorander som söker utbildningen kan det finnas behov av att klargöra de olika syften som forskarutbildningen har att hantera; forskarutbildningen/avhandlingen som bildningsprojekt, som forskningsbidrag, som professionsutveckling och som utbildning.

Den övergripande diskussionen fokuserar på balansen mellan självständighet och progression i doktorandhandledningen. En utvecklad organisering och strukturering av seminarier, kriterier för bedömning och uppföljning av individuella studieplaner (ISP) upplevs som stödjande för progression, men det finns en fråga om tillräcklig överblick av dessa processer för doktoranderna. Tidsutmaningen utgör en utmaning för balansen mellan självständighet och progression, vilket kan begränsa doktorandernas möjligheter att pröva olika angreppssätt och upprätthålla kvalitet. Detta utgör ett institutionellt dilemma som är centralt att problematisera på ledningsnivå och i mötet med doktoranderna under deras forskarutbildning (t.ex. i form av sekvenseringen av kurser).

Det betonas att doktorandhandledningen är individualiserad och stödjande för att främja doktorandens självständighet, samtidigt som det finns en upplevelse av begränsningar i doktorandernas egna val under doktorandutbildningen, särskilt avseende metodansats och ensamförfattarskap. Styrning av förväntningar både i början och som en kollektiv process under förloppet kan skapa en god balans mellan självständighet och de externa kraven på forskningsbidrag inom olika forskningsområden, vilket också är avgörande.

Forskningsmiljöer med starka traditioner kan underlätta för doktoranderna att snabbt komma in i arbetet, men samtidigt kan starka normer och liknande kompetenser i gruppen begränsa doktorandernas egna val, särskilt avseende metodval. Här kommer även de externa kraven på forskningsbidrag att vara en viktig aspekt. Vissa miljöer är täta med hög grad av interaktion mellan juniora och seniora forskare, emedan andra är mer av sporadiska nätverk, vilket gör att forskningsmiljöernas roll i forskarutbildningen skapar olika förutsättningar för doktorandernas socialisering in i forskarsamhället (s.k. "samverkan/satellitdoktorander").

För att främja en balans mellan självständighet och progression rekommenderas att fortsätta utveckla och tydliggöra processer kring hela forskarutbildningen inkluderat handledningen, dvs. öka stödet för doktorandernas val och utforskande inom ramen för avhandlingens arbete. Handledningsprocesserna behöver förtydligas för att öka doktorandernas överblick och förståelse i hela deras forskarutbildningsförlopp. Men bedömargruppen vill påpeka att självständighet kan betraktas som ett viktigt dilemma mellan egen utveckling och bidrag till den gemensamma kunskapsproduktionen. Dessutom skulle vi även be UF att överväga om kravet på sammanhållning kan bedömas något mer flexibelt än vad traditionerna påbjuder.

Som vi beskrivit ovan kan forskarutbildningen innehålla särskilda utmaningar för vissa grupper, och därmed kan kräva särskild uppmärksamhet:

Forskarutbildning som sker på distans tycks vara en större utmaning avseende handledning, socialisering och att ta del av information vid institutionen. Vi föreslår att rutiner och praxis kring kommunikationen med doktorander på distans vidareutvecklas.

Forskarutbildning för engelskspråkiga doktorander innebär svårigheter att vara och ta del av institutionens seminarier och andra möten samt att ges relevant/internationell karriärvägledning. Institutionen bör utveckla så att samtliga moment på forskarutbildningen också genomförs på engelska.

Samhällsnytta och ökad samhällsrelevans: Samarbeta med externa institutioner.

I intervjuerna med de olika aktörerna framkom det gradvis, allt tydligare, att det finns en stor outnyttjad potential med ökat samarbete med olika typer av institutioner utöver det som redan sker med samverkansdoktorander. Men detta måste utvecklas genom samarbete med samhällsinstitutioner (skolan, kommuner, regioner och andra institutioner och sektorer) där det finns en hög grad av ömsesidighet. På så sätt kan det samlade kunskapsbidraget till samhällsutvecklingen stärkas betydligt.

Karriärsamtal och vilka vägar som kan finnas efter disputation är ett utvecklingsområde att fortsatt arbeta med. Flera doktorander efterfrågar också forum och stöd för hur man kan kommunicera forskningen utanför akademien. Här föreligger dock variationer mellan de olika forskningsmiljöer avseende deras samverkansytter och arbete.

Rekommendationerna uppsummerade:

- Utveckla modeller för progression för olika grupper av doktorander (optimering) (didaktiska och från doktorandens position).
- Överväg samordnad antagning till forskarutbildningen (kohorter) snarare än löpande antagning för att få bättre planeringsunderlag och fler deltagare till kurserna.
- Se över progressionen i obligatoriska och valbara kurser, även i förhållande till avancerad nivå. Kursgivningen kan också behöva vidareutvecklas och anpassas till olika förutsättningar (som halvtidsstudier respektive 80/20).
- Skapa ökad dynamik och flexibilitet genom fler mötesplatser i forskarutbildningen
- Skapa fler kollektiva arenor för samverkansdoktorander och internationella doktorander samt doktorander som tillhör små miljöer.
- Förbättra systemet för utveckling och genomförande av forskarutbildningskurser - optimera resursanvändningen.
- Skapa **ett samlat PhD program** inom ämnesområdet pedagogik - för närvarande upplevs detta som fyra delvis överlappande program. Arbeta konceptuellt med att definiera och utveckla ett ramverk för framtidens forskarutbildning i pedagogik och att vidareutveckla den ämnesmässiga basen för utbildningen så att utbildningens olika delar hänger samman och skapar en helhet.

Underlag och struktur i SharePoint

Länk: [Underlag](#)

Underlaget beskriver hur utbildningen arbetat med säkring och utveckling av kvalitet med avseende på doktorandernas lärande och utbildning. Bedömargruppens övergripande uppdrag är att granska utbildningens akademiska och pedagogiska kvalitet samt dess relevans för doktorand och samhälle. Vägledning samt bedömningskriterier finns att ta del av i dokumentet *Utbildningsutvärdering med extern bedömning vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten*.

Länk: [Utbildningsutvärdering med extern bedömning vid UF_revidering 221201.pdf](#)

Ett kriteriestöd för bedömargrupper vid forskarutbildningsutvärdering har utarbetats med möjliga frågeområden kopplade till de enskilda kriterierna. I kriteriestödet finns också särskilda frågor kring områden som är särskilt viktiga inom forskarutbildningen.

Länk: [kriteriestod-for-bedomargrupper-forskarutbildning.docx](#)

En mall för bedömargruppens utlåtande finns framtaget

Länk: [mall-bedomarutlatande \(FOU\).docx1811046_mall-bedomarutlatande \(FOU\).docx](#)

A. [Översikt](#)

Översikt pedagogik - texten ska ses om en ingång och innehållslig orientering till forskarutbildningsämnet pedagogik vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Doktorander – information kring bland annat år för antagning, aktivitet, finansiering, handledare, preliminär titel på avhandlingsarbetet, tillhörande forskningsmiljö/tema

Handledare – information kring bland annat akademisk titel, doktorand, publicering, handledarutbildning

B. [Doktorandernas kommentarer](#)

Doktorandernas kommentarer gällande utbildning på forskarnivå i pedagogik

C. [Styrdokument \(universitetsgemensamma samt fakultetsgemensamma\)](#)

01. Allmän studieplan mot doktorsexamen

02. Allmän studieplan mot licentiatexamen

03. Regler för utbildning på forskarnivå- Doktorandreglerna (fastställd 2022)

04. Fakultetsspecifika regler för utbildning på forskarnivå- tillägg till regler för utbildning forskarnivå vid Göteborgs universitet - Doktorandreglerna

05. Policy för seminariebehandling av avhandlingsarbeten

06. Policy för seminariebehandling av licentiatuppsats

07. Göteborgs universitets antagningsordning för utbildning på forskarnivå

08. Policy för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av utbildning vid Göteborgs universitet

Lokalt framtagna verktyg för inventering och kvalitetsutveckling, beskriver löpande uppföljningar och utvecklingsverksamhet se: [mapp G](#)

09. Handläggningsordning för tillgodoräknande vid Göteborgs universitet

10. Handläggningsordning av klagomål från studenter om avvikelser från Göteborgs universitets regler för studier och examination på grundnivå och avancerad nivå samt forskarnivå vid

Utbildningsvetenskapliga fakulteten

11. Utbildningsvetenskapliga fakultetens verksamhetsplan 2024 (*komplettering laddas upp efter fastställande*)

12. Internationaliseringsagenda vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

[IPKL](#)

01. Handläggningsordning hantering av klagomål från doktorander (IPKL)

02. Handläggningsordning för byte av handledare

03. Komplettering till Doktorandreglerna – förlängning/ersättning med anledning av förtroendeuppdrag

04. Policy konferensmedel

05. Policy för utseende av handledare

06. Handläggningsordning för antagning av sökande till utbildning på forskarnivå

07. Processbeskrivning antagning av doktorand IPKL

08. Processbeskrivning introduktion av doktorand IPKL

09. Verksamhetsplan 2023

[IPS](#)

01. Handläggningsordning hantering av klagomål från doktorander (IPS)

02. Handläggningsordning för byte av handledare

- 03. Delegationsordning och rollbeskrivning för studierektor på forskarnivå
- 04. Policy för doktoranders ansökan om medel för deltagande i konferenser etc
- 05. Policy för utseende av handledare för forskastuderande vid IPS
- 06. Handläggningsordning för antagning av sökande till utbildning på forskarnivå
- 07. Verksamhetsplan 2023

D. **Kursrelaterade dokument**

1. Kursmål för forskarutbildningsämnet
Matris för uppnådda mål genom obligatoriska kurser
2. Sammanställning över kursutbudet vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten inklusive tidsplanering för när kurser kommer ges.
3. Länk till gemensam kursportal, Göteborgs universitet
4. Beslut kursexaminator
5. Obligatoriska kurser

FOU1800 Pedagogik som vetenskap, 15 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

Schema

Instruktioner till kursuppgifter

FOU1802 Kvantitativa metoder i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

Schema

Instruktioner till kursuppgift 1

Instruktioner till kursuppgift 2

FOU 1809 Metodologiska utmaningar i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

Schema samt instruktioner till kursuppgift

FOU1820 Kvalitativa metoder i utbildningsvetenskaplig forskning, 5 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

Schema

Instruktioner till kursuppgifter

FOU1826 Introduktionskursen, 5 hp "

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

Schema

Valbara kurser

FOU1824 Policystudier inom pedagogisk forskning, 7,5 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

FOU1825 Norm, normalitet, normalisering, 7,5 hp

Kursplan

Litteraturlista

Kursutvärdering

Kursrapport

FOU1902 Perspektiv på lärande, 5 hp

Kursplan
Litteraturlista
Kursutvärdering
Kursrapport
FOU1905 Etnografisk ansats i utbildningsvetenskaplig forskning, 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursutvärdering
Kursrapport
FOU2008 Perspektiv på interaktion i institutionella miljöer, 5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursutvärdering
Kursrapport
FOU2100 Metodologi i forskning om yngre barns matematiklärande, 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursutvärdering (saknas)
Kursrapport
FOU2201 Kritiska perspektiv på unga migranter, utbildning, kultur och identiteter 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursutvärdering
Kursrapport
FOU2300 Forskningsmetoder med utgångspunkt i olika kunskapstraditioner, 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Examinationsuppgifter
Kurs pågående varför kursutvärdering och kursrapport saknas.
FOU1804 Utbildningssociologi 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport
FOU1812 Organisation och ledarskap för skolutveckling 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport
FOU1816 Utvecklingsreformer för svensk skolutveckling 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering (saknas p.g.a. för få svar)
Kursrapport
FOU2101 Specialpedagogik i inkluderande lärmiljöer 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport
FOU2102 Forskning i professionell praktik: att skapa kommunikativa utrymmen 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport
QRM1800 Grundläggande statistik för utbildningsvetenskaplig forskning 7,5 hp
Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport

QRM1802 Regressionsanalys i utbildningsvetenskaplig forskning 7,5 hp

Kursplan
Litteraturlista
Kursvärdering
Kursrapport

E. [Studentrepresentation och arbetsmiljö](#)

01. Arbetsordning för doktorandrådet 2021-03-23
02. Studentrepresentation 2023–2024
03. IPKL studentfackligt uppdrag H23
04. IPKL studentfackligt uppdrag V23
05. IPS studentfackligt uppdrag H23
06. IPS studentfackligt uppdrag V23
07. Doktorandrådets verksamhetsberättelse/årsrapport 2022/2023 (ENG)
08. Doktorandrådets verksamhetsberättelse/årsrapport 2021/2022
09. Arbetsmiljöenkät IPS 2021
10. Enkätresultat arbetsmiljöenkät IPS
11. Resultat arbetsmiljöenkät_IPS

F. [Individuella studieplaner](#)

Laddas upp efter avstämning med bedömargruppen gällande eventuellt urval

G. [Utveckling och uppföljning](#)

1. **Strategiskt program för utveckling av forskning och forskarutbildning**
2. **Översyn avseende organisation av huvudområden och forskarutbildningsämnen**
3. **Utvärdering UKÄ (beslut publicerat 2018)**
UKÄ:s beslut
Bedömargruppens yttrande
Självvärdering
Beslutad åtgärdsplan
Uppföljning åtgärdsplan
4. **Kontinuerlig kvalitetsuppföljning (process 1)**
Ämnesrapport och utvecklingsplan
Ämnesrapport 2023
Utvecklingsplan 2023
Verktyg (process 1)
a) mall för ämnesrapport
b) mall för utvecklingsplan
c) mall för kursrapport
5. **Riktlinjer vid framtagande av åtgärdsplan med anledning av extern bedömning av utbildningskvalitet**
6. **Alumnundersökning 2023**
7. **Genomströmning (nettostudietid samt bruttostudietid)**
8. **Antagning (pedagogik) 2018 – 2023**

H. [Länkar](#)

Länkar till externa webbsidor (bland annat ingångssidor till Göteborgs universitet, Utbildningsvetenskapliga fakulteten samt IPKL och IPS).

I mappen finns även länkar till Medarbetarportalen (internt publicerad information) bland annat universitetsgemensam information och fakultetsgemensam. I mappen IPS samt IPKL finns länkar till respektive institutions webbplatser.

Utbildningsutvärdering med extern bedömning (pedagogik)

Utbildning på forskarnivå

Bedömargrupp:

Sten Ludvigsen, professor, Universitet i Oslo (ordförande/sammankallande)

Anna Stensson, chef för kvalitet och utveckling, Utbildningsförvaltningen, Borås stad

Daniel Sundberg, professor, Linnéuniversitetet

Lotta Dellve, professor, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, Göteborgs universitet

Erica Aldenius, doktorand, Stockholms universitet

Förberedande möte den 25 januari kl. 10:30-ca 12:00

Mötet genomförs via Zoom

Join Zoom Meeting

<https://gu-se.zoom.us/j/68004393685?pwd=WDFVZmxkYk5zUnl1TFJ4dkNsaWo3dz09>

Intervjuer av bedömargruppen

Datum: 29 feb - 1 mars 2024

Plats: konf.rum A1 136, Hus A, plan 1, fakultetskansliet, Västra hamngatan 25

OBS! dörrar till kansliet är låsta. Kontakta Evalise Johannisson, tfn 031-786 2469

Dag 1 den 29 februari

Lunch kl.12:00 – 13:00 (lokal kansliets lunchrum)

Fika serveras från ca kl.14:15

Kl. 13:00-14:00	Kl. 14:15-15:15	Kl. 15:30-16:30	kl.18:30
<p>Handledare/lärare Linda Bradley, docent Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: linda.bradley@gu.se Cecilia Wallerstedt, professor, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: cecilia.wallerstedt@gu.se Johan Söderman, professor, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: johan.soderman@gu.se Elisabet Öhrn, professor, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: elisabet.ohrn@gu.se</p>	<p>Doktorsalumn Geraldine Fauville universitetslektor, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: geraldine.fauville@gu.se Victoria Helen Rolfe universitetslektor, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: victoria.rolfe@gu.se Elin Nordenström universitetslektor, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: elin.nordenstrom@gu.se Charlott Sellberg, OBS! deltar via Zoom. Försteamanuensis, Institutet för pedagogikk, Universitetet i Oslo e-post: charlott.sellberg@iped.uio.no Erika Majoros, OBS! deltar via Zoom. postdoktor, Institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap, Umeå universitet, e-post: erika.majoros@umu.se Zoom-länk: https://gu-se.zoom.us/j/64379959919?pwd=RDNYbFIROXROY1pNUUprUGdTWldydz09</p>	<p>Institutionsledningar och studierektorer (inklusive) doktorandexaminator Markus Nivala, prefekt, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: markus.nivala@gu.se Åsa Mäkitalo viceprefekt med ansvar för forskarutbildning, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: asa.makitalo@ped.gu.se Nils Hammarén, studierektor/doktorandexaminator, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: nils.hammaren@gu.se Kajsa Hansen Yang viceprefekt med ansvar för forskarutbildning, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: kajsa.yang-hansen@ped.gu.se Stefan Johansson, studierektor/doktorandexaminator, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: stefan.johansson@gu.se</p>	<p>Gemensam middag (Gemensam middag (bedömargruppen) Middag bokad på Swea Wine & Dine (Elite Plaza Hotel Göteborg), Västra Hamngatan 3.</p>

Inger Berndtsson, docent, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: inger.berndtsson@ped.gu.se			
--	--	--	--

Dag 2 den 1 mars (A1 136)

Fika från ca kl.10:00

Lunch ca kl.12:00 Prefekt Anna-Carin Jonsson deltar via Zoom, länk

<https://gu-se.zoom.us/j/63928128523?pwd=WktlSHVZb1gvYXZYcFQ1WHdmdE5oQT09>

Kl. 09:00 - 10:00	10:00-10:30	Kl. 10:45 - 11:30	Kl. 11:45 - ca 12.30	Kl. 12:30 - ca 15:00
<p>Doktorander (utsedda av doktorandrådet) Thea Klapp Institutionen för pedagogik och specialpedagogik. e-post: thea.klapp@gu.se Eun Jeong Lee Institutionen för pedagogik och specialpedagogik e-post: Leeeun.jeong.lee@gu.se Lea Eldstål-Ahrens Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande lea.eldstal-ahrens@gu.se Alena Seredko Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande alena.seredko@gu.se Hans-Åke Höber Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande hans-ake.hober@gu.se</p>	<p>Eventuell rundvandring på respektive institution.</p>	<p>Fakultetsledning och institutionsledning <i>Syfte: Kort återkoppling från bedömargruppen kring pågående utvärdering men också möjlighet för bedömargruppen att ställa frågor.</i> Åke Ingerman dekan, Utbildningsvetenskapliga fakulteten e-post: ake.ingerman@gu.se Christel Larsson vice dekan, Utbildningsvetenskapliga fakulteten e-post: christel.larsson@gu.se Anna-Carin Jonsson prefekt, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik (OBS deltar via Zoom) e-post: anna-carin.jonsson@gu.se Sylvi Vigmo proprefekt, institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: sylvi.vigmo@ped.gu.se Åsa Mäkitalo viceprefekt med ansvar för forskarutbildning, Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande e-post: asa.makitalo@ped.gu.se</p>	<p>Lunch</p>	<p>Tid för bedömargruppen att arbeta om så önskas.</p>